

Dosarul nr. 3ra-554/22
2-20102404-01-3ra-16052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V.Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, Gh.Mîra, Gr.Dașchevici)

ÎNCHEIERE

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Macar Mihail împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul depus de Macar Mihail și de reprezentantul acestuia avocatul Macar Alexandru, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 04 iunie 2021 și s-a emis o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La data de 19 august 2020 Macar Mihail a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, activează ca judecător din data de 01.03.1993 la judecătoria raională Hîncești, fiind numit în baza Hotărîrii Parlamentului Republicii Moldova nr. 1300 din 24.02.1993 privind alegerea judecătorilor populari ai unor judecătoria populare raionale, orășenești.

Prin Decretul Președintelui RM nr. 122 din 14.06.2012 reclamantul a fost numit președinte al judecătoriei Hîncești pe un termen de patru ani.

A menționat că potrivit răspunsului CTAS Hîncești nr. 1087 din 06.07.2020, începând cu 10.08.2013 (în perioada cît deținea funcția de președinte al judecătoriei Hîncești) i-a fost stabilită pensie în mărime de 80 % din salariul lunar al judecătorului judecătoria de fond - Judecătoria Hîncești, cuantumul căreia a constituit suma de 6016, lei, calculat din salariul de funcție 7020 lei și 500 lei gradul de calificare. Suma pensiei de 6016 lei fiind achitată lunar în perioada 10.08.2013-31.12.2013. De asemenea conform răspunsului CTAS Hîncești nr.

1087 din 06.07.2020, de la 01.01.2014 pensia i-a fost recalculată din salariul de funcție de 13013 lei care constituie suma de 10410,40 lei și este achitată lunar începând cu data de 01.01.2014 până în prezent, conform dosarului de pensionare nr. 130118728.

Reclamantul a indicat că prin Decretul Președintelui RM nr. 173 din 12.05.2017, a fost numit președinte al judecătorei Hîncești pe un termen de patru ani.

A notat reclamantul că, din data de 01.01.2014 pensia sa a fost recalculată în mod eronat într-o valoare mai mică decât urma a fi făcută. Or, începând cu ziua de 01.01.2014, salariile judecătorilor au fost majorate și pensia lunară a titularului urma să fie recalculată din quantumul salariului președintelui judecătorei, calculat conform prevederilor art.4 și 5 din Legea nr. 328 din 23.12.2013, în concordanță cu constatările făcute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20.11.2011.

Conform prevederilor Legii nr. 328 din 23.12.2013 privind salarizarea judecătorilor și anume art. 4, indică asupra faptului că salariul de funcție al judecătorului se stabilește în funcție de nivelul instanței judecătorești la care acesta își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de judecător. Salariul de funcție al judecătorului din cadrul instanței judecătorești se stabilește în quantum de 3,5 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani.

Mai mult ca atât, conform prevederilor art. 5 ale aceleiași legi, pentru exercitarea funcției de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, judecătorul beneficiază de un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în quantum de: 10 % - pentru exercitarea funcției de președinte al judecătorei.

Consideră că CNAS urma să îndeplinească benevol obligația impusă prin lege și să recalculeze pensia reclamantului, începând cu 01.01.2014, avînd în vedere caracterul retroactiv, dispus prin Legea nr. 37 din 07.03.2013.

Or, conform Hotărîrii Guvernului nr. 1000 din 13.12.2013, quantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2014, constituie 4225 lei. Astfel, aplicînd prevederile articolelor invocate la situația în cauză, recalcularea pensiei titularului urmează a fi efectuată din quantumul salariului președintelui judecătorei care constituie, începînd cu 01.01.2014, suma de 16266,25 lei (4225 lei salariul mediu lunar pe economie x 3,5 vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani = 14787,5 + spor 10% din 14787,5= 16266,25 lei x 80% = 13 013 lei și nu suma de 10410,40 lei), în logica acestei idei urmînd a fi luat în calcul și alte hotărîri ale Guvernului privind quantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru următorii ani în vederea recalculării corecte a pensiei.

Reclamantul a mai indicat că, pe motivele de fapt și de drept invocate s-a solicitat prin cerere prealabilă către CNAS de a dispune recalcularea și achitarea pensiei în quantum de 80% în dependență de majorarea generală a salariului președintelui judecătorei începînd cu 01.01.2014 și pe viitor, ținîndu-se ulterior cont de modificările posterioare ale legislației în cazul majorării generale a salariului de funcție a președintelui judecătorei.

Cererea prealabilă a fost recepționată de către CNAS la data de 22.07.2020, iar la data de 06.08.2020 a fost emis actul administrativ individual defavorabil cu nr. M-1579/20, față de care reclamantul își exprimă dezacordul.

În actul administrativ indicat CNAS menționează că conform documentelor din dosarul de pensionare, de la 10.08.2013 reclamantul beneficiază de pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% față de salariul funcție de președinte a judecătorei Hîncești, funcție deținută la momentul stabilirii pensiei, luînd în considerație vechimea în muncă ca judecător de 20 ani 05 luni.

Indică CNAS că, în conformitate cu prevederile Legii nr. 328/2013 cu privire la salarizarea judecătorilor, începînd cu 01.01.2014 a fost majorat salariul judecătorilor ținîndu-se cont de nivelul instanței judecătorești și de vechimea în muncă în funcția de judecător.

Mai indică reclamantul că, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobîndit și are valoare economică.

În speță, din conținutul actului administrativ emis de către CNAS, rezultă că potrivit noilor prevederi, de la 16 mai 2014 pensiile pentru vechime în muncă se calculează și se plătesc doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vîrstă. În cazul în care judecătorii demisionați sunt numiți iarăși în funcția de judecător, plata pensiei se suspendă.

Prin urmare, art. III din Legea nr. 60 din 04.04.2014 prevede că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită pînă la intrarea în vigoare a legii. Astfel, odată cu intrarea în vigoare a Legii date, judecătorii care și-au stabilit pensia pînă la 16.05.2014 primesc pensii în mărimea stabilită și se vor recalcula aceste pensii, ținîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vîrstă. Totodată, pensiile stabilite pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04.04.2014, judecătorilor care activează în continuare în funcția de judecător, nu se recalculază în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, nr. 544 din 20.07.1995.

A declarat reclamantul că Casa Națională de Asigurări Sociale, nu a îndeplinit benevol obligația impusă prin lege și pensia ultimului nu a fost recalculată corect, pentru perioada începînd cu 01.01.2014.

În această ordine de idei se constată cu certitudine că reclamantul nu poate beneficia nestingherit de un drept garantat prin lege și anume dreptul la recalcularea pensiei conform cuantumului legal.

A mai menționat că, potrivit Legii nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, pct. II, judecătorul are dreptul la pensie în condițiile Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, iar art. 33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, prevede că reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul, persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă.

Totodată, potrivit art. VIII alin. (3) din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016, pct. 25 din articolul III în partea ce ține de articolul 33 alin. (1) lit. c) și alineatul (41) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vîrstă stabilite începînd cu 01 ianuarie 2017. CNAS din motive neîntemeiate, nu a efectuat recalcularea pensiei, astfel lipsind reclamantul de dreptul dobîndit licit de recalculare a pensiei,

stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia.

A relatat reclamantul că CNAS la examinarea cerințelor prealabile nu a determinat corect raportul juridic în cauză, circumstanțe importante pentru soluționarea litigiului, nu a luat în considerație că potrivit Legii nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, pct. II prevede că, judecătorul are dreptul la pensie în condițiile Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, iar art. 33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, prevede că reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

Nu se poate reține argumentul pîrîtului, precum că se recalculează pensiile stabilite până la data de 16 mai 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 60 din 04.04.2014), judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă. Or, tratarea în alt mod a prevederilor legale în baza cărora judecătorii aflați în funcție au dreptul de a primi pensia în raport cu salariul lunar al judecătorului în exercițiu, contravine Constituției RM, precum și Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar diminuarea cuantumului pensiei calculate și restricțiile la plata pensiilor stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege, contravin principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în Rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, precum și în Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului.

Reclamantul a indicat că, dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie se află în dependență directă de caracterul activității social-utile prestate. Pensiile pentru vechime în muncă ale judecătorilor, procurorilor (...) au fost obținute prin munca prestată de aceștia, prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majoră pentru societate. Un asemenea drept social, reclamantul l-a dobândit licit odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă în anul 2013. Se impune necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare materială și socială. Instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru judecători, nu reprezintă un privilegiu, ci un mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigorile statutului special. Prin urmare, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 4 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, prevede că la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului. Or, dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie se află în dependență directă de caracterul activității social utile prestate. Pensiile pentru vechime în muncă al judecătorilor au fost obținute prin munca prestată de aceștia, prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majoră pentru societate.

Statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridicoorganizatoric al organelor în care aceștia activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de calificare pe care această activitate le implică. Garanțiile sociale și retribuirea acestor funcționari determină faptul că statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de funcționari. Astfel, derivă și necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare

materială și socială. Instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru judecători, care nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigorile statutului special.

Conform art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile, libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Conform art. 140 din Constituție și Legea cu privire la Curtea Constituțională, stabilesc imperativ că, hotărârile organului de jurisdicție constituțională sunt acte oficiale și executorii pentru toate autoritățile publice, persoane fizice și juridice, inclusiv și pentru Casa Națională de Asigurări Sociale.

În hotărârea nr. 25 din 27.07.2017 Curtea Constituțională menționează că, stabilirea unor garanții materiale ale independenței judecătorului rezidă, în primul rând, în faptul că ele trebuie să reflecte înaltul statut al judecătorului. Or, garanțiile materiale ale independenței judecătorului, stabilite de stat, trebuie să fie asigurate și să se respecte necondiționat. Este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi. În acest sens, art. II din Legea 56 din 09 iunie 2011, face referire la modificarea art. 26, 31, 32, 321, 322, 323, 33 ale Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, potrivit căruia, articolul 32 va avea următorul cuprins: „Asigurarea cu pensie - Judecătorul are dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

În acest sens, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, la aprecierea corespunderii prevederilor legale cu garanțiile dreptului de proprietate statuate de art. 46 din Constituție, în paragrafele 77 - 80, a ținut cont de prevederile art. 4 din Constituție și, conform practicii sale, precum și de prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, reiterând că, drepturile care decurg din sistemele de protecție Pagină din socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind precedată în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală. În aceeași hotărâre, acceptând statuările CEDO de asimilare a dreptului la prestații sociale unui drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, s-a aliniat la jurisprudența CEDO, care pe parcurs a evoluat, nu fără ambiguități în ceea ce privește prestațiile non contributive, spre o protecție mai largă, după cum sa mai menționat în context. Paragraful nr. 79 al Hotărârii precizate supra, indică că entitatea de jurisprudență constituțională a concluzionat că, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Un asemenea drept social, reclamantul, l-a dobândit licit odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă.

Astfel, se constată că, prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia reclamantului, se încalcă un drept prevăzut de lege, drept dobândit de reclamant la momentul stabilirii pensiei, care nu poate fi restrâns pe viitor. Principiul de bază consfințit de Curtea Constituțională în hotărârile sale, adoptate la acest subiect este că, diminuarea quantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege, contravin Constituției, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a ONU nr.40 din 29.11.1985

și nr.146 din 13.12.1985, precum și Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări.

Ținând cont de prevederile art. 4 alin. (2) al Constituției RM art. 7 alin. (1) și (2) din Codul civil, art. 8 al Codului civil, se învederează că, toate modificările operate ulterior în actele legislative, care reglementează modul de calculare a pensiilor au efect doar pentru persoanele, care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp. Mai mult, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui. Având în vedere circumstanțele pricinii raportate la normele legale indicate supra, reclamantul dispune de dreptul de a-i fi achitată și recalculată pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat judecătorului, ținând cont de majorarea salariului, pentru perioadele de după 01.01.2014.

Luând în considerație normele expuse, se concluzionează că în cazul în care cuantumul unui drept salarial [sau unei pensii stabilite] este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea *mutatis mutandis* Rasmussen v. Polonia, hotărârea din 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege și să servească unui interes public legitim. Totodată, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin orice măsură de natură a priva o persoană de proprietatea sa (*James și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 21 februarie 1986). Echilibrul cerut nu va fi realizat în cazul în care persoanei în cauză îi revine suportarea unei sarcini individuale excesive (*Maggio și alții v. Italia*, precitat supra, § 57).

Se atestă că, în conformitate cu art. 3 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, dreptul de asigurare socială, fiind garantat de stat, se exercită în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale, în baza principiilor unicității, egalității, solidarității sociale, obligativității, contributivității, repartiției și autonomiei întru interpretarea corectă a dispozițiilor normelor legale enunțate, se va avea în vedere că, în cazul în care, persoana nu a primit la timp suma convenită a pensiei din vina organului care a stabilit pensia, persoana respectivă are dreptul de a pretinde la achitarea diferenței de pensie neplătită pentru perioada precedentă, fără limită de timp.

Reclamantul a menționat că în cererea prealabilă a invocat faptul că conform răspunsului CTAS Hîncești nr. 1087 din 06.07.2020, începând cu 10.08.2013 (în perioada cît deținea funcția de președinte al judecătoriei Hîncești), i-a fost stabilită pensie în mărime de 80 % din salariul lunar al judecătorului judecătoriei de fond - Judecătoria Hîncești, cuantumul căreia a constituit suma de 6016, lei, calculat din salariul de funcție 7020 și 500 lei gradul de calificare. Suma pensiei de 6016 lei fiind achitată lunar în perioada 10.08.2013-31.12.2013. De asemenea conform răspunsului CTAS Hîncești nr. 1087 din 06.07.2020 de la 01.01.2014, pensia sa a fost recalculată din salariul de funcție de 13013 lei care constituie suma de

10410,40 lei și este achitată lunar începând cu data de 01.01.2014 pînă în prezent conform dosarului de pensionare nr. 130118728. Începând cu ziua de 01.01.2014, salariile judecătorilor au fost majorate și pensia lunară a titularului urma să fie recalculată din cuantumul salariului președintelui judecătoriei, calculat conform prevederilor art.4 și 5 din Legea nr. 328 din 23.12.2013, în concordanță cu constatările făcute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20.11.2011. În acest sens conform prevederilor Legii nr. 328 din 23.12.2013 privind salarizarea judecătorilor și anume a art. 4, salariul de funcție al judecătorului se stabilește în funcție de nivelul instanței judecătorești la care acesta își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de judecător. Salariul de funcție al judecătorului din cadrul instanței judecătorești se stabilește în cuantum de 3,5 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani.

Mai mult ca atât, conform prevederilor art. 5 ale aceleiași legi pentru exercitarea funcției de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, judecătorul beneficiază de un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în cuantum de: 10 % - pentru exercitarea funcției de președinte al judecătoriei. Astfel CNAS urma să îndeplinească benevol obligația impusă prin lege și să recalculeze pensia reclamantului, începând cu 01.01.2014, avînd în vedere caracterul retroactiv, dispus prin Legea nr. 37 din 07.03.2013.

Conform Hotărîrii Guvernului nr. 1000 din 13.12.2013, cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2014, constituie 4225 lei. Astfel, aplicînd prevederile articolelor invocate la situația în cauză, recalcularea pensiei titularului urmează a fi efectuată din cuantumul salariului președintelui judecătoriei care constituie, începînd cu 01.01.2014, suma de 16266,25 lei (4225 lei salariul mediu lunar pe economie x 3,5 vechime în muncă în funcția de judecător de peste 16 ani = 14787,5 + spor 10% din 14787,5= 16266,25 lei x 80% = 13 013 lei și nu suma de 10410,40 lei). Formula de calcul urma a fi aplicată din data de 01.01.2014, dar de care n-a ținut cont CNAS pînă în prezent.

A solicitat reclamantul Mihail Macar anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1579/20 din 06.08.2020; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula și a achita reclamantului pensia în cuantum de 80% în dependență de majorarea generală a salariului președintelui judecătoriei începând cu 01.01.2014 și pe viitor, ținîndu-se ulterior cont de modificările posterioare ale legislației în cazul majorării generale a salariului de funcție a președintelui judecătoriei (f.d. 3-10).

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 04 iunie 2021, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Macar Mihail a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 45).

La data de 24 iunie 2021 Macar Mihail și reprezentantul acestuia avocatul Macar Alexandru au declarat apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 04 iunie 2021, solicitînd casarea hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă în sensul formulat.

Din actele cauzei rezultă că hotărîrea atacată cu apel a fost pronunțată la 04 iunie 2021, apelul fiind depus la dată de 24 iunie 2021, motiv pentru care instanța de apel a constatat că apelul a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de legislația în vigoare.

Prin decizia din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Macar Mihail și reprezentantul acestuia avocatul Macar Alexandru. S-a casat integral hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Râșcani din 04 iunie 2021 și s-a adoptat o nouă decizie, prin care s-a admis acțiunea.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1579/20 din 06.08.2020. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite lui Macar Mihail pensia în cuantum de 80% în dependență de majorarea generală a salariului lunar al președintelui judecătorei, începând cu 01.01.2014 și pe viitor, ținându-se ulterior cont de modificările ulterioare ale legislației în cazul majorării generale a salariului de funcție a președintelui judecătorei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că potrivit art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului judecătorului în exercițiu.

Conform art. 3 alin. (1) din Legea nr. 328 (în vigoare până la 01.12.2018), pentru activitatea desfășurată, judecătorul și procurorul au dreptul la un salariu lunar care constă din: a) salariul de funcție; b) sporul pentru exercitarea unor funcții de conducere.

În temeiul prevederilor art. 4 alin. (2) lit. c) din actul legislativ nominalizat, salariul de funcție al judecătorului din cadrul instanței judecătorești se stabilește în cuantum de: c) 3,5 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani. Iar, conform art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea citată, pentru exercitarea funcției de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, judecătorul beneficiază de un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în cuantum de: c) 10% – pentru exercitarea funcției de președinte al judecătorei;

Conform art. 10 lit. a) din nr. Legea 328/2013, prevederile art.4 din prezenta lege se pun în aplicare după cum urmează: a) de la 1 ianuarie 2014, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4

În art. III din Legea nr. 37 din 07 martie 2013, prin care s-a dispus modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, este indicat că Legea are caracter retroactiv și se pune în aplicare de la 01 ianuarie 2013, iar recalcularea salariilor pentru persoanele care dețin funcții de demnitate publică și pentru personalul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, se va efectua, începând cu 01 ianuarie 2013.

Potrivit Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, pct. II prevede că judecătorul are dreptul la pensie în condițiile Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, iar art. 33 din Legea nr. 156/1998 (în redacție la data sesizării instanței de judecată cu prezenta acțiune), prevede că reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

Art. VIII alin. (3) din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016, în vigoare la momentul adresării reclamantului cu solicitarea privind recalcularea pensiei, prevede că pct. 25 din articolul III în partea ce ține de art. 33 alin. (1) lit. c) și alin. (4/1), se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 01 ianuarie 2017.

În speță, instanța de apel a reiterat că reclamantul Macar Mihail a dobândit dreptul la pensie la data de 10.08.2013, în condițiile art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, care prevedea recalcularea pensiei în funcție de salariul judecătorului în exercițiu.

Prin urmare, prevederile relevate mai sus, adoptate ulterior, nu pot diminua substanța dreptului reclamantului Macar Mihail, ultimul urmând să beneficieze de dreptul la pensie în condițiile în care a fost dobândit, adică cu dreptul la recalculare, iar coroborând acest raționament cu art. 4 alin. (1) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 cu privire la salarizarea judecătorilor, care prevedea dependența pensiei de salariul judecătorului în funcție de nivelul instanței în care își desfășoară activitatea, instanța de apel a conchis că Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat neîntemeiat recalcularea pensiei reclamantului, conduita respectivă încălcând un drept fundamental consfințit de Constituția Republicii Moldova și protejat de Convenția Europeană a Drepturilor Omului pe fâgașul art. 1 Protocol adițional nr. 1 la Convenție.

Potrivit art. 4 alin. (2) al Constituției RM, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Conform art. 30 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri cu efect retroactiv, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art. 4 din Codul administrativ, dacă printr-un tratat internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte dispoziții decît cele prevăzute de legislația administrativă, se aplică dispozițiile tratatului internațional.

Ținând cont de prevederile normelor enunțate supra, instanța de apel a învederat că toate modificările operate ulterior în actele legislative, care reglementează modul de calculare a pensiilor au efect doar pentru persoanele, care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavînd efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp.

Mai mult, dreptul constituit în baza unor legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posteroare.

Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

La data de 04 martie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul adresei electronice a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii (f.d.159).

Ulterior, la data de 29 aprilie 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea recursului (f.d.164-169).

În susținerea recursului a invocat că judecătorii care sunt la pensie (au vârsta de 50 ani), dar nu au atins plafonul de vîrstă (65 de ani) și continuă să activeze în funcția de judecător vor beneficia de plata salariului și de pensia anterior stabilită, dar care nu va fi majorată în raport cu noile salarii. Odată ce va demisiona sau se va elibera din funcția de judecător în legătură cu atingerea plafonului de vîrstă, judecătorul va beneficia de recalcularea pensiei conform salariului pe care l-a primit în ultima perioadă.

A menționat recurenta că, odată ce au fost abrogate prevederile art.32 din Legea nr.544/1995, ce admiteau recalcularea pensia judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului, acest fapt fiind rezervat doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.

Consideră Casa Națională de Asigurări Sociale, că nu pot fi reținute alegațiile intimatului precum că art. III al Legii nr.60/2014, nu se atribuie la Legea nr. 544/1995, or, la caz legislatorul s-a referit concret anume la acest tip de funcționari de stat - judecători, activitatea cărora este reglementată de Legea cu privire la statutul judecătorului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 22 februarie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat la 04 martie 2022. Decizia motivată din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 28 aprilie 2022 prin intermediul adresei electronice (f.d.160-161).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul nemotivat la 04 martie 2022, iar recursul motivat la 29 aprilie 2022, în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de

recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru